

Fylkesmannen i
NORDLAND

- virker til Nordlands beste

Forvaltningskontrollrapport

Rana Kommune 2015

Kontrollerte ordning:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

INNHALDSFORTEGNELSE

Forvaltningskontroll	3
1 Sammen drag	3
2 Begrepsavklaringer:	3
3 Grunnlag for kontrollen	4
3.1 For søknadsomgang 20. august 2014:	4
3.2 For søknadsomgang 20. januar 2015:	4
4 Gjennomføring av kontrollen	4
5 Tabell:	5
6 Generelt om kommunen	5
7 Kontrollområder	6
7.1 Generell kommentar om funn.....	6
7.2 Saksbehandling.....	6
7.3 Journalføring	7
7.4 Stedlig kontroll	7
7.5 Registrerte avvik	8
7.6 Registrerte merknader	11
8 Generelle kommentarer	Feil! Bokmerke er ikke definert.

FORVALTNINGSKONTROLL

Kontrollert kommune	: Rana
Dato rapport	: 25.01.2016
Kontroll avholdt dato	: 11.11.2015
Gjennomført av	: Åge Ystad, Åsa Hellem og Hans Christian Jarnæs
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
Saksnummer ePhorte	: 15/6503

1 SAMMENDRAG

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen landbruket i Rana kommune den 11.november 2015. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Under kontrollen ble søknader fra 15 av 116 foretak vurdert.

Det ble avdekket 4 avvik og 3 merknader under kontrollen.

2 BEGREPSAVKLARINGER:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Trekk vil si en reduksjon i tilskuddet som følge av at informasjonen i søknaden er justert/rettet slik at den stemmer med virkeligheten.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

3 GRUNNLAG FOR KONTROLLEN

- ✓ Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23
- ✓ Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket. 19. desember 2014 nr. 1817.
- ✓ Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsertilskudd i jordbruket, 29. juni 2015 nr. 802.
- ✓ Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
- ✓ Reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15. fastsatt 12. desember 2003
- ✓ Jordbruksavtale 2015 – 2016. Inngått 22. juni 2015.

3.1 FOR SØKNADSOMGANG 20. AUGUST 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*.

3.2 FOR SØKNADSOMGANG 20. JANUAR 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. -*kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015*.

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. -*saksbehandlingsrutiner*. – *Revidert 22.1.2015*.

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

4 GJENNOMFØRING AV KONTROLLEN

Forvaltningskontrollen ble gjennomført med dokumentgjennomgang og intervju av landbrukssjef og saksbehandler i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- ✓ Åpningsmøte for å informere om kontrollens hensikt og omfang
- ✓ Intervju med fagansvarlige for ordningen.
- ✓ Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- ✓ Sluttmøte med gjennomgang av kontrollen og presentasjon av funn.

Hovedfokus i forvaltningskontrollen er for å kartlegge forvaltningspraksisen til kommunen. Det ble gjennomført en validitetskontroll av om lover og regler for forvaltningen etterleves.

I reglement for økonomistyring i staten er det fastsatt at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll, blant annet for å sikre at måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

5 TABELL:

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Robert Pettersen	Rådmann	X		X
Torhild Jakobsen	Landbrukssjef	X	X	X
Astrid Nyseth	Rådgiver	X	X	X
Fra fylkesmannen				
Åsa Hellem	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Åge Ystad	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Hans Christian Jarnæs	Kontrollleder	X	X	X

6 GENERELT OM KOMMUNEN

For søknadsomgangene august 2014 var det 116 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd og for januar 2015 var det 102 foretak som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015.

For 2014 er det utbetalt totalt kr. **40 866 344,-** i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 var det per kontroll dagen utbetalt kr. **30 964 484,-** i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

7 KONTROLLOMRÅDER

I dette kapitlet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 7.5 og 7.6 presentere avvik og merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

7.1 GENERELL KOMMENTAR OM FUNN

Produksjonstilskudd

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er 15 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i WESPA (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

Kommunen har generelt en god saksbehandling og oppfølging av foretak som er nye søkere. Dokumentasjon viser at de rettleder og veileder disse på en god måte. Eks. Org.nr. 912340147.

7.2 SAKSBEHANDLING

- Kommunen har utarbeidet rutinebeskrivelser for behandling av søknader om produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid.
- Kommune har ikke skriftlige rutiner for utvelgelse av stedlig kontroller.
- For gjennomføringen av stedlig kontroll har kommunen utarbeidet en huskeliste.
- Det foretas ingen skriftlig risikovurdering ved utvelgelse av foretak til stedlig kontroll. Saksbehandlerne(landbrukssjef og rådgiver) foretar utvelgelse til stedlig kontroll sammen, og mener at de da gjør en risikovurdering.
- Ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter.
- Kommunen har merknader og forklaringer i WESPA i noen saker, men bruken av merknadsfelt er noe mangelfullt.
- Ingen vurderinger om avkorting ved endring av søknadsopplysninger er gjort i WESPA, kun merknader.
- Stedlig kontroller blir utført av to personer.
- Generelt er det god saksbehandling og oppfølging av foretak som søker om produksjonstilskudd.
- Ved kontroll ble det ikke funnet dokumentasjon i ePhorte på at det er gjort vurderinger angående eventuelle avkortinger ved feil søknadsopplysninger eller endringer.

7.3 JOURNALFØRING

- Kommunen journalfører søknader med ett saksnummer for hver søknadsomgang for alle søkere i kommunens saks- og arkivsystem, ePhorte.
- Nesten alle foretak leverer elektronisk søknad. Kun enkelte søker kommer til kommunen for hjelp til å legge inn i WESPA.
- Kommunen mottar ikke e-post som gjelder søknader om Produksjonstilskudd fra foretak.
- Elektroniske søknader blir journalført i kommunens saksbehandlingssystem ePhorte.
- Papirsøknader stemples ikke før de journalføres av kommunen.
- Telefonsamtaler som gjelder søknad skrives inn som merknad i WESPA, eller noteres på liste/søknad som lagres i perm.
- Det mangler dokumentasjon på telefondialog med søkere i ePhorte.
- Kontrollskjemaer etter stedlig kontroll blir ført i ePhorte.

7.4 STEDLIG KONTROLL

På grunnlag av en risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll.

For søknadsomgangen 20. august 2014 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 6 foretak. For 20. januar 2015 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 5 foretak. Dette er tilstrekkelig.

Ingen skriftlig risikobasert utvelgelse til stedlig kontroll. De foretar en vurdering av hvem som skal kontrolleres for hver søknadsomgang. Det trekkes ut foretak ut fra kjennskap og egne vurderinger. Det tas geografiske hensyn ved utvelgelse av foretak.

Stedlig kontroll varsles i fellesbrev til alle som skal kontrolleres og det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang. Tidspunkt fremkommer av brevet. Spesielle tilfeller varsles i egne brev.

Brevene gir god informasjon om hensikten med kontroll og hva som skal kontrolleres. I varselbrevet blir det informert om hvordan kontrollen skal bli utført. jfr. forvaltningsloven § 15. Kommunen opplyser ikke om søkers rettigheter jfr. forvaltningsloven §§ 14. Se merknad 3. Kontrollskjema blir journalført. Vurderinger blir ikke skriftliggjort i ePhorte/WESPA ved eventuelle avkortinger. De benytter kontrollskjema ved stedlig kontroll. Det er påført dato for kontrolltidspunktet med underskrift av kommunen og søker.

7.5 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1 Kommunen endrer opplysninger i søknader ved maskinell inputkontroll, uten å vurdere å stoppe eller avkorte i tilskuddet. Det er heller ingen forklaring i merknadsfeltet i WESPA hvorfor søknadsdata er endret.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12. Rundskriv 2014-16 pkt. 7.1 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 8.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen endrer søknad uten å skrive i kommentarfeltet i WESPA hvorfor det ikke er gjort vurderinger om avkorting.

Org.nr. 969340410. Søker har oppført for mye areal. Fulldyrket eng er redusert fra 160 daa til 110 daa. Innmarksbeite er redusert fra 76 daa til 70 daa. Det mangler merknader i WESPA og vurderinger i ePhorte angående eventuell avkorting på grunn av feil areal i søknad. Det er ikke dokumentert noe dialog med søker.

Org.nr. 992607955 Kommunen har redusert antall dyr i kode 821 økologisk p.g.a manglende Debio godkjenning på søknaden. Det er ikke vurdert avkorting og ikke journalført dialog med søker med bakgrunn av endringene i søknad.

Org.nr. 9692644315 Det er ikke foretatt en vurdering om eventuelt avkorting på grunn av feilopplysninger i søknad angående lammeslakt.

Org.nr. 995900858. Søker har krysset nei i søknad om miljøplan. Kommunen har endret i søknad til ja for miljøplan. Det foreligger ingen dokumentasjon på årsak til dette. Det er ikke journalført noe dialog med søker. Det er ikke gjort noen merknader i WESPA.

Dersom foretaket har gitt feil opplysninger i søknad som ville ført til en merutbetaling som denne ikke hadde krav på, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Kommunen skal rette søknader der det er søkt om for mye. Kommunen må også vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

Avvik 2 **Kommunen har godkjent ufullstendige miljøplaner. Det er ikke foretatt trekk eller vurdert avkortinger i utbetalingen av tilskudd som følge av feilopplysninger fra søker.**

Referanse Straffeloven §§ 270 og 271.
Forskrift om miljøplan.
Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Det ble kontrollert seks miljøplaner. Ingen foretak har levert komplette planer.

Org.nr. 976299965 Foretaket manglet hele miljøplanen1.

Org. nr. 970505989 Har levert gjødselplan for 2015.

Org. nr. 912340147, 970505989, 977227186, 995393077 og 998627982
Har ikke levert miljøkart. Miljøplanene kan ikke godkjennes.

Foretakene hadde svart ja i søknad for at de hadde fullstendige miljøplaner. Kommunen hadde godkjent samtlige som gjeldende ved søknadsomgangen 20. august 2014.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

Avvik 3 **Kommunen har ført opplysninger i søknad, uten at foretaket selv har søkt om dette og uten å begrunne dette i merknadsfeltet i WESPA.**

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 11.
Rundskriv 2014-16 pkt. 4.1.7 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.9 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen endrer søknad uten å skrive i kommentarfeltet i WESPA hvorfor dette er gjort.

Org.nr. 982847281 Søknaden er levert med kun forhånds utfylt data. Kommunen har endret størrelsen på arealet i søknad kode 210. Endringene er ikke begrunnet i WESPA. Det foreligger ingen dokumentasjon på årsak til dette. Det er ikke journalført noe dialog med søker.

Kommentarfeltet i WESPA skal alltid brukes til å forklare hvorfor rettinger er gjort. Kommunen skal kontakte søker og redegjøre hvorfor søknad er endret.

Avvik 4	Kommunen har ført inn opplysninger i søknad etter stedlig kontroll, uten at foretaket selv har søkt om dette og uten å begrunne i merknadsfeltet i WESPA hvorfor det er gjort endringer.
Referanse	Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 13. Rundskriv 2014-16 pkt. 5.5 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6.5 fra Landbruksdirektoratet
Kommentar	<p>Kommunen har endret opplysninger i søknader til 3 foretak. De endringer som er gjort er ikke blitt vurdert som feilopplysninger og vurderinger om avkorting er ikke gjort.</p> <p>Org.nr. 987783176 Kommunen har endret dyretallet i søknaden. Det er blitt påført i søknaden 7 hester i kode 116, noe som søker ikke har søkt om. Det er redusert i kode 120 (melkekyr) fra 11 stk. til 10 stk. Øvrige storfe i kode 119 er justert opp fra 20 stk. til 23 stk. Vurdering mangler på feil opplysninger. Merknadene i WESPA angående oppjustering i dyretallet er mangelfull. Det er ingen dokumentert dialog med søker.</p> <p>Org.nr. 969338998 Avløsertjenester er redusert med bakgrunn i opplysninger fra Rana avløserlag. Kommunen har ikke krevd dokumentasjon fra søker, for å kontrollere at Rana avløserlag sine opplysninger er korrekte. Det mangler vurderinger og merknader i ePhorte og WESPA.</p> <p>Org.nr. 976299965 Kommunen har redusert areal i søknaden. Det mangler merknader i WESPA og det mangler vurderinger om eventuell avkorting.</p>

7.6 REGISTRERTE MERKNADER

Følgende merknader ble registrerte ved forvaltningskontrollen:

Merknad 1	Kommunen leverte ikke etterspurt dokumentasjon innen fastsatt frist til Fylkesmannen.
------------------	--

Referanse	Forskrift om miljøplan. Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	--

Kommentar	Fylkesmannen mottok ikke de etterspurte miljøplaner i forkant for kontrollen, disse ble mottatt på kontrolldagen. Miljøplanene ble gjennomgått i ettertid.
------------------	---

Merknad 2	WESPA tilfredsstillter ikke kravene til offentlig arkivsystem eller som saksbehandlingssystem
------------------	--

Referanse	Forvaltningsloven. Arkivlova § 6. Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.1 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	---

Kommentar	Fylkesmannen finner få eller ingen tilleggsopplysninger i ePhorte for søknadsomganger der det er gjort vurderinger om avkorting.
------------------	--

Ved eventuelle avkorting må dette dokumenteres i ePhorte, da WESPA ikke tilfredsstillter kravene til offentlig saksbehandling. Kommunen må derfor sørge for et tilfredsstillende system for journalføring og arkivering som oppfyller kravene i arkivloven og forskrift om offentlige arkiv. Det samme gjelder en eventuell klagebehandling i henholdt til forvaltningsloven.

I en enkelt sak ble det avdekket at journalføring av mottatt papirsøknad er gjort med mottatt dato, lik dato for underskrevet søknad. (Søknaden er ikke stemplet eller påført notat om mottatt dato av kommunen.) Søknaden er merket unntatt offentlighet, saksbehandler begrunner dette med at innsynskrav ekspederes av ansatte på arkivet.

Kommunen mener at søknaden skal unntas offentlighet med bakgrunn at arkivet ikke vil gjøre en vurdering om at dokumentet inneholder sensitive opplysninger (konto nr. og org.nr/person nummer.)

Merknad 3	Kommunen opplyser ikke om søkers rettigheter og klagemuligheter ved stedlig kontroll
Referanse	Rundskriv 2014-16 pkt. 5.3 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6.3 fra Landbruksdirektoratet.
Kommentar	Stedlig kontroll varsles pr brev og det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang. I varselbrevet blir det informert om hvordan kontrollen skal bli utført. jfr. forvaltningsloven § 15. Kommunen opplyser ikke om søkers rettigheter og klagemuligheter ved pålegg om å gi opplysninger. jfr. forvaltningsloven §§ 14.

Statens hus

Moloveien 10

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77

fmnpost@fylkesmannen.no

www.fmno.no

